گنجینهٔ دستنویسهای پهلوی
و
پژوهشهای ایرانی
۲۱

دستنویس ت ۶۶

کتاب سوم دینکرت

به کوشش

دکتر ماهیار نوابی   دکتر کیخسرو جاماسپ اسا

و با همکاری فنی

دکتر بهرام فره‌وشی   دکتر محمود طاووسی

از انتشارات

مؤسسهٔ آسیائی «دانشگاه پهلوی» شیراز

ازاین کتاب ۱۰۰۰ نسخه ، یکصد نسخه روی کاغذ شفاف رنگین و نهصد
نسخه روی کاغذ سفید درچاپخانه‌های مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
وشرکت چاپ ایناکوتهران، بچاپ رسید. ۲۵۳۵ شاهنشاهی

سرآغاز

اشارات دانشمندان و فیلسوفانی چون ابوریحان بیرونی و محمّد زکریّای رازی و شهاب‌الدّین سهروردی به حکمت خسروانی و فلسفهٔ ایرانی، تذکّر پولینیوس رومی دربارهٔ استفاده هرمیپوس یونانی از کتابهای زرتشتی، مطالبی که در کتابهای قابل استنادی چون مروج الذّهب، مجمل التّواریخ و القصص، نامه‌های پیغمبران بنی اسرائیل و احادیث اسلامی آمده است، وجود مراکز مهّم علمی در نصیبین و رُها و تیسفون و جندی شاپور، ترجمه‌های باز ماندهٔ عربی از زبان پهلوی، پیدایش دانشمندان و فیلسوفان و اندیشه‌مندان بلندپایه‌ای در دوران طلائی اسلامی یعنی دوران خلافت عبّاسیان، از این سرزمین، که شمار آنها از دانشمندان هر یک از کشورهای اسلامی دیگر و بلکه از همهٔ آنها روی هم بیشتر است.

وجود سنگ‌نبشته‌های پارسی باستان و پارسی میانه و پارتی، نامهٔ مینوی اوستا، آثار بازماندهٔ مانویان به زبانهای پارسیک و پهلوانیک و سُغدی و ترکی و چینی و قبطی و کتابهای پهلوی (= پارسیک چندی که تاکنون بجای مانده‌اند، همه دلالت بر وجود فرهنگ و تمدّنی بزرگ و درخشان، از دیرباز، در سرزمین ایران بزرگ میکند که بر پایه‌های فلسفهٔ ایرانی استوار بوده است .

علّت هرچه باشد، سیاسی یا اقتصادی و یا اجتماعی یا تغییر خطّ و یا همهٔ آنها باهم، قدر مسلّم این است که بسیاری از آثار مدوّن دوران ساسانی و آغاز دوران اسلامی ایران از میان رفته است، و عدّه‌ای که از دستبرد زمانه رهائی یافته اند در موزه‌ها و کتابخانه‌های مهمّ اروپا و بیشتر در هندوستان و در کتابخانه‌های پارسیان نگاهداری میشود . اینها میتوانند روشنگر زوایای ناشناختهٔ تاریخ و فرهنگ کهن ما باشند، و از این رو نگاهداری و چاپ و انتشار آنها و تشویق دانشمندان به مقابله و تصحیح و ترجمهٔ این گنجینه‌ها که ما را به شناخت بیشتر زبان فارسی و غنای آن در بیان مفاهیم یاری میکند، بر ما واجب است .

و باز از این رو بود که هنگامی که دوست دانشمند و ارجمندم استاد دکتر ماهیار نوّابی رئیس مؤسسهٔ آسیائی

دانشگاه پهلوی پیشنهاد کرد که برای بزرگداشت پنجاه سال شاهنشاهی خجسته دودمان پهلوی و شادی روان بنیان گذار آن پنجاه نسخه خطی پهلوی را از سوی مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی چاپ و منتشر کنیم، این پیشنهاد را از دل و جان پذیرفتیم.

این پنجاه جلد کتاب پهلوی و کتاب بارگاه رضا هدیه هائی است که در این آئین ملی برگزاری جشن پنجاه سال شاهنشاهی پهلوی با فروتنی به پیشگاه شاهنشاه آریامهر ریاست عالیه دانشگاه پهلوی و علیا حضرت شهبانو فرح ریاست عالیه مؤسسه آسیائی دانشگاه پهلوی تقدیم میشود.

فرهنگ مهر ـ
رئیس دانشگاه پهلوی

دیباچه

مؤسسهٔ آسیائی وابسته به دانشگاه پهلوی افتخار دارد که بزرگداشت پنجاهمین سال شاهنشاهی دودمان پهلوی را، مجموعه‌ای در پنجاه جلد، از دستنویسهای پهلوی و اوستائی و پژوهشهای ایرانی چاپ کند و به دوستداران فرهنگ و ادب ایران تقدیم دارد.

در تابستان سال دوهزار و پانصد و سی و سه شاهنشاهی، در گروهی سخن از خدمات برجستهٔ رضا شاه بزرگ به این سرزمین و روز تاجگذاری وی (چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ هجری خورشیدی) میرفت، در آن هنگام اندیشه چاپ مجموعه‌ای از متن‌های پهلوی یادبود پنجاهمین سال شاهنشاهی پهلوی را از خاطرم گذشت و سپس این اندیشه را با رئیس دانشمند دانشگاه پهلوی جناب آقای دکتر فرهنگ مهر، که از شیفتگان فرهنگ ایرانند و از یاری شناساندن این فرهنگ کهن هیچگاه دریغ نکرده و نمی‌کنند، در میان گذاشتم تا اگر در این اندیشه با من همداستان باشند مراتب را

به شرف عرض شهبانوی فرهنگ پرور ایران، ریاست عالیهٔ مؤسسهٔ آسیائی برسانند
مگر اجازه فرمایند تا مؤسسهٔ آسیائی بدین کار شایسته دست یازد.

جناب آقای دکتر فرهنگ مهر با پیشانی گشاده و آغوش باز ازاین اندیشه استقبال
کردند و مراتب را به شرف عرض شهبانوی ایران رساندند و دیری نگذشت که فرمان
علیاحضرت شهبانو بدین کار نیک شرف صدور یافت و به مؤسسهٔ آسیائی ابلاغ شد.

شورای استادان مؤسسهٔ آسیائی، با الهام از نام خاندانی، که جشن بزرگداشت
شاهنشاهی آن را، مردم ایران امسال برگزار میکنند، چاپ کردن کتاب یا
دستنویسهای پهلوی را در درجهٔ اول اهمیت قرار داد. کشوری که در آن بیش از هر کشور دیگر میتوان
به دستنویسهای پهلوی و اوستائی دست یافت کشور هندوستان است هر چند بدبختانه
هوای گرم و نمناک آنجا با کتاب سازگار نیست و کاغذ را زود شکننده و تباه مینماید و می پوساند.
در فهرستی که جمشید کاووس جی کاتراک به نام «گنجینه های شرقی» (ORIENTAL
TREASURES) گرد آورده و به سال یکهزار و نهصد و چهل و یک میلادی (دوهزار و پانصد شاهنشاهی

به چاپ رسانده است، از بیش از یکهزار دستنویس ایرانی و هندی نام برده که اکنون برخی از آنها از میان رفته است، و این، نه تنها بواسطهٔ آب و هوای هندوستان بوده بلکه بی توجهی و نادانی هم در نابودی آنها بهره‌ای بسزا داشته است. گردآورندهٔ فهرست یادشده به نگارندهٔ این سطور میگفت: «سی سال پس از چاپ آن فهرست گذارم بخانه‌ای افتاد که خداوند آن صاحب چندین دستنویس پهلوی و اوستائی بود و من آنها را دیده و پژوهیده و نام آنها را در فهرستم آورده بودم، خداوندخانه بجهان دیگر شتافته بود و چون از کدبانو سراغ دستنویسها را گرفتم، وی آنها را از راه دینداری و برای آنکه مبادا برگ پاره های آنها زیر پا بیفتد و برای وی گناهی بزرگ بشمار آید به آب دریا سپرده بود.»

با این همه، هم اکنون، چندین صد دستنویس پهلوی و اوستائی در هندوستان هست که تقریباً همه از روی دستنویسهای کهنه‌تر رونویس شده‌اند. بیشتر آنها روزگاری از آن کتابخانه‌های شخصی بوده و رفته رفته به کتابخانه‌های عمومی و مؤسسات راه یافته‌اند تا بیشتر و بهتر از آنها نگاهداری شود و کمتر در معرض نابودی قرار گیرند. از این کتابخانه‌ها میتوان کتابخانهٔ مؤسسهٔ شرقی کاما و کتابخانهٔ «نخست دستور، مهرجی رانا» را نام برد که صاحب مجموعه‌های گرانبهائی از دستنویسهای پهلوی و اوستائی‌اند

پاره ای از دستنویس ها نیز توسط شرق شناسان به کتابخانه های مهم اروپا رسیده اند که مهمترین آنها مجموعهٔ دستنویسهای اوستا و پهلوی، دوازده جلدی کپنهاک است که توسط شرق شناسی بنام وسترگارد به اروپا برده شد و جانشین او کریستین سن CHRISTEN — SEN آنها را چاپ کرد و بر آنها دیباچه نوشت. این کتابها اکنون بسیار کمیاب و چند مجلد آن نایاب است.

برای انجام دادن فرمان، از دوست دانشمندم دستور کیخسرو جاماسب آسا، دستور بزرگ شهر بمبئی و رئیس کتابخانهٔ «موسسهٔ شرقی کاما» یاری خواستم تا از هیأت امنای کتابخانه های «موسسهٔ شرقی کاما» و نخست دستور مهرجی رانا» اجازهٔ عکسبرداری از دستنویسهای پهلویشان را بگیرد و اگر خود یا دوستانش دستنویسهای ارزنده دارند بر آنها بیفزاید، کار گزینش دستنویسها برای عکسبرداری نیز به عهدهٔ وی واگذار شد تا آنچه را مهم و میسور می داند برگزینند. این کار به دشواری انجام گرفت چه دستنویسها از طرف هیأت امنای کتابخانه ها و خاندان انکلساریا (که چند دستنویس از این مجموعه متعلق به آنان است) تنها به او سپرده شد بعد، و وی، امانت داری را

رنج سفر بر خود هموار ساخت و با دو جامه دان پر از کتاب به ایران آمد، سه ماه تمام از بام تا شام،
در چاپخانه های دانشگاه پهلوی شیراز و دانشگاه تهران گذراند و در همه جا با دستنویسها همراه بود؛
من و همدستانم که از مؤسسهٔ آسیائی نیز همه جا با وی همگام بودیم تا کار عکسبرداری و چند دستنویس
بپایان رسید، دستور کیخسرو مجبور بود به بمبئی بازگردد، ما نیز برای تطبیق عکسها با دستنویسها و رفع کمبود آنها
در پی وی به هندوستان رفتیم تا این مهم انجام شد. نامه ای نیز به پروفسور آسموسن استاد دانشگاه کپنهاک
نوشتیم مگر اجازهٔ تجدید چاپ دستنویسهای کتابخانهٔ کپنهاک را از ناشر نخستین آنها MUNKS-
GAARD بگیرد، اجازه گرفته شد و نامه ها به چاپ رسید.

مؤسسهٔ آسیائی سپاس و درود فراوان خود را به پیشگاه شهبانوی فرهنگ پرور که
با فرمان خود این افتخار را نصیبش ساخته، تقدیم می دارد.

از جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس دانشگاه پهلوی که در راه پیشرفت کار از هیچ یاری
معنوی و مادی دریغ نکرد سپاسگزار است.

از دستور کیخسرو جاماسب آسا که با یاری وی چاپ این مجموعهٔ پنجاه جلدی میسور میشود

سپاسگزار است.

از پرفسور آسموسن که اجازهٔ چاپ مجموعهٔ اوستا و پهلوی کپنهاک به پایمردی او انجام یافت سپاسگزار است.

از دکتر بهرام فره‌وشی مدیر عامل ادارهٔ انتشارات دانشگاه تهران که چاپ کردن بیست و چند جلد از این مجموعه را در چاپخانهٔ دانشگاه تهران پذیرفت و چاپ آنها با مشاورهٔ فنّی وی میسّر شد سپاسگزار است.

از دکتر محمود طاووسی که تطبیق و ویراستن و آراستن هر صفحه از تمام این مجموعه بدست وی و با مشورت وی انجام شد سپاسگزار است.

ماهیار نوّابی

استاد و رئیس مؤسسهٔ آسیائی

پیشگفتار

دستنویس T66 از کتابخانهٔ نخست دستور مهرجی رانا درنوساری و اندازه آن ۲۷/۹×۴۱/۲ سانتیمتر است و همه کتاب سیم دینکرد را در بر دارد که روی ۳۲۶ صفحه نوشته شده است و هر صفحه بیست و یک سطر دارد.

از یادداشتی که بامداد نوشته شده و روی نخستین صفحهٔ بی نوشتهٔ آن چسبانده شده است چنین بر میآید که این دستنویس در سال یکهزار و یکصد و یازده یزدگردی (برابر با ۱۷۴۲ میلادی) به خامهٔ دستور رستم جی دستور نوشیروان جی دستور سهرابجی نوشته شده است.

در بارهٔ چگونگی متن آن نگاه کنید به Handbuch der Orientalistik M. Boyce IV, ii, 1. (Iranistik), Leiden/Köln 1968. صفحه ۴۳ و پس از آن و بویژه یادداشت شماره ۲ و نیز به کتاب. Le troisieme livre du Denkart پاریس ۱۹۷۳، از J. de Menasce

توصیفی که ب. ن. دابار (B.N. Dhabhar) در Descriptive Catalogue of all Miss.... Meherji Rana Library-Nausari چاپ بمبئی، ۱۹۲۳، ص ۱۳۳ داده است، کمی گمراه کننده است.

ماهیار نوابی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥ [illegible]

١٠ [illegible]

١٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۰

[illegible]

اندام

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

نامیدی

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

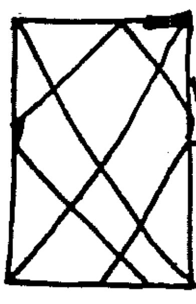
[illegible]

[illegible] ١٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٥

[illegible]

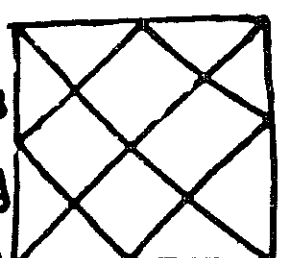
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ١٥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٢٠

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۵

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۱۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۱۵

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۲۰

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

٥

١٠

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

١٠

٥١

٢٠

۵

۱۰

۱۵

۲۰

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٢٠ [illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

١٠

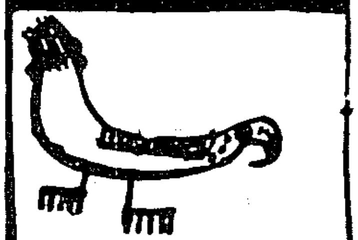
١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١٥

١٠

[illegible]

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۵
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۱۰
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۱۵
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۲۰
[illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۱۵

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٢٠
[illegible]

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

[illegible]

٥

[illegible]

١٠

[illegible]

١٥

[illegible]

٢٠

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۰ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۱۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۲۰ [illegible]
[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

٥

١٠

١٥

٢٠

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

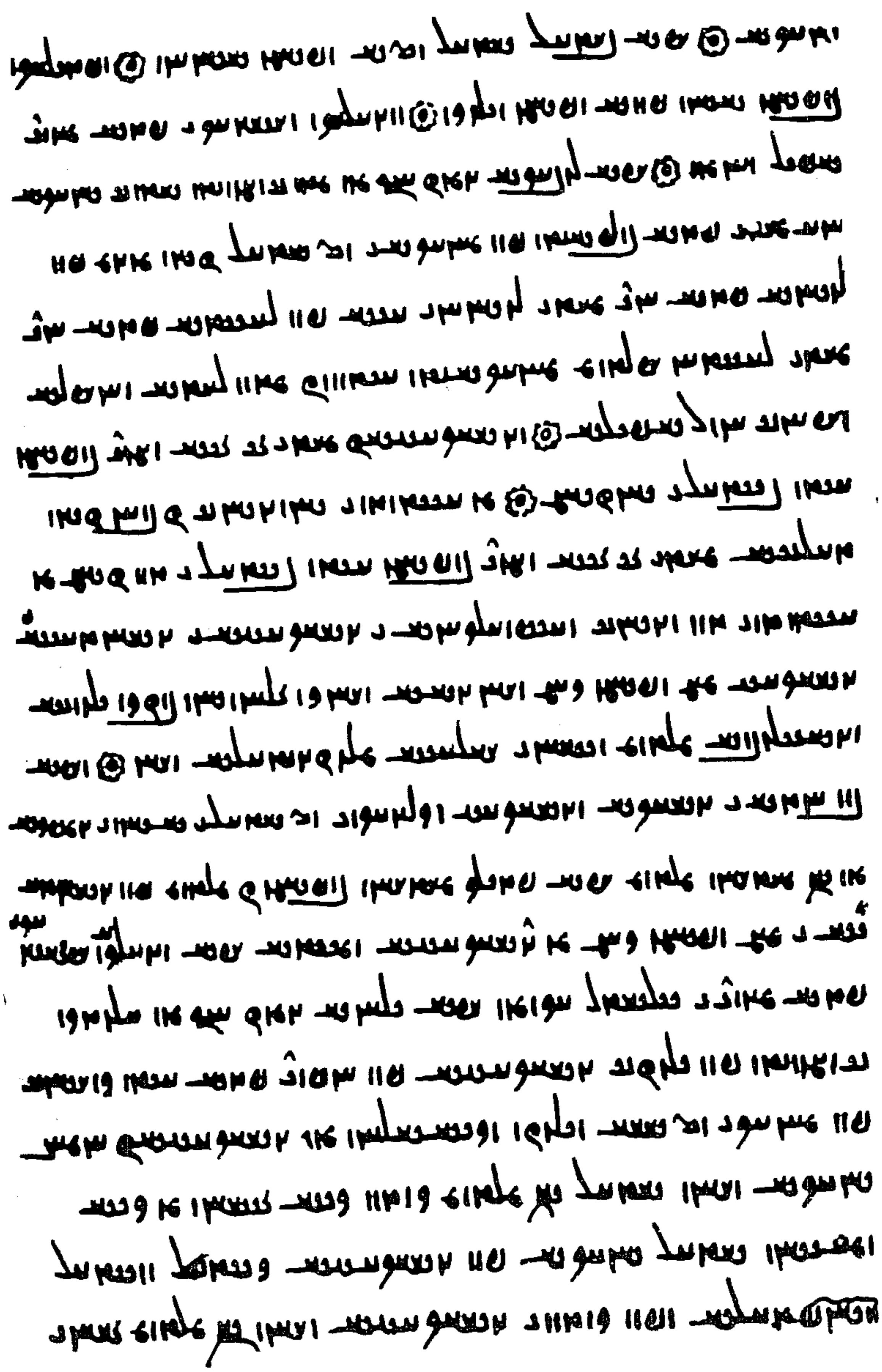
۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٥

١٠

١٥

٢٠

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]

۵

۱۰

۱۵

۲۰

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢٠ [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

۵

[illegible]

۱۰

[illegible]

۱۵

[illegible]

۲۰

[illegible]

∴ [illegible] ∴

I n t r o d u c t i o n

T66 belongs to the First Dastur Meherji Rana Library, Navsari. The ms (41.2x27.9 cms) contains in its 326 pages the entire Book III of the Dēnkart, written 21 lines to the page. A pencil note pasted on the blank first folio reveals that the ms was written in A. Y. 1111 (=A.C. 1742) by Dastur Rustomji Dastur Noshirwanji Sohrabji.

For the text see M. Boyce, Handbuch der Orientalistik, IV, ii, 1 (Iranistik), Leiden/ Köln 1968, 43f and especially n.2.to which should be added, J. de Menasce, Le troisième livre du Dēnkart, Paris 1973.

There is some confusion in the description of this ms in B.N. Dhabhar's, Descriptive catalogue of all mss... Meherji Rana Library-Navsari, Bombay 1923, 133.

Kaikhusroo M. JamaspAsa

Printed in Tehran by the Tehran University
Press & Inaco Co. Press,
1976.

The Pahlavi Codices and Iranian Researches

Manuscript T 66

DINKART

Book III

Edited by :

Dastur Dr. Kh. M. Jamasp Asa

Professor Mahyar Nawabi

With the technical assistance of

Dr. M. Tavousi

Dr. B. Faravashi

Published by the Asia Institute of Pahlavi University

21

Shiraz 1976